

Verblijfstoerisme in Nederland in 2022

Verwachting verblijfstoerisme in een bandbreedte

Team Intell & Insights
NBTC

Voor het tweede jaar op rij voelde het toerisme in 2021 de gevolgen van de wereldwijde pandemie veroorzaakt door het coronavirus. Het internationaal toerisme is als gevolg hiervan in 2021 verder gedaald ten opzichte van 2020. In een groot deel van het jaar, en zeker vanuit niet-Europese landen, waren vaak enkel essentiële reizen mogelijk. De introductie van het Europese digitale coronacertificaat (EUDCC) op 1 juli jl. heeft het reizen binnen Europa vergemakkelijkt en enigszins bespoedigt. Al bleven vanwege de aanvankelijke onduidelijkheid en onzekerheid veel Europese burgers voor vakantie in eigen land. Ook in Nederland was dit het geval; als gevolg hiervan is het binnenlands toerisme in 2021 uitgekomen op het niveau van 2019 en uit de dip van 2020 geklommen. Maar door het wegblijven van de buitenlandse gasten zijn de Nederlandse logiesaccommodaties de crisis zeker nog niet te boven. Nog los van het feit dat er in de accommodaties en op bestemmingen nog altijd (capaciteits)beperkingen gelden, waardoor toeristen beperkt(er) zijn in het gebruik maken van faciliteiten ter plaatse. De verwachting van de WHO dat in maart van dit jaar meer dan de helft van de Europeanen besmet zal zijn geraakt met de omikron-variant van het coronavirus laat enerzijds zien dat het virus momenteel nog altijd veel invloed heeft op ons dagelijks leven en anderzijds voedt het de vraag of we terug kunnen naar het normale leven en de restricties los kunnen laten vanwege de vermeende mildheid en hoge immuniteit. Kortom, op dit moment is het best lastig om in te schatten in hoeverre (reis)restricties vanwege het virus dit jaar het (internationaal) toerisme zullen beïnvloeden, en wanneer het herstel blijvend zijn intrede zal doen. Vanwege deze onzekerheid heeft NBTC twee varianten uitgewerkt voor 2022 om zo toch enig beeld te geven van hoe het verblijfstoerisme van Nederland eruit kan komen te zien. Deze twee varianten tezamen geven, met de kennis van nu, een realistische bandbreedte waarbinnen het binnenlands- en inkomend toerisme zich naar verwachting in 2022 zal ontwikkelen.

Verwachting in twee varianten

Gezien alle onzekerheden kent onze verwachting twee varianten:

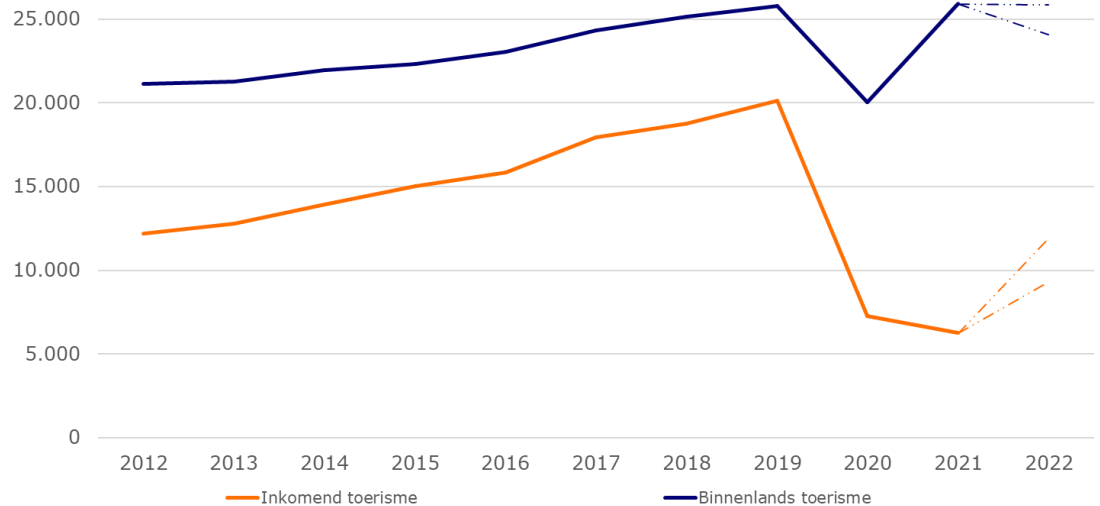
- I. In kwartaal 2 komt het internationaal reisverkeer, zeker binnen Europa, weer goed op gang. De feestdagen en vrije weekenden worden benut voor (extra) tripjes. In de zomer gaat men nagenoeg als vanouds weer naar het buitenland op vakantie (waarbij vaak de focus op zon-zekere bestemmingen ligt). Ook in het najaar ondervindt het reizen geen enorme beperkingen en zijn er geen grootschalige quarantaineregels van kracht. Er wordt ook weer zakelijk gereisd, en er vinden internationale congressen plaats, maar dit blijft nog wel achter bij het niveau van voor covid-19.
- II. In deze variant geeft een groter deel van de bevolking de voorkeur aan vakanties in eigen land dan in variant I. Ook komt het internationaal reisverkeer na de omikron-golf voorzichtiger op gang dan in variant I. Tot slot houden we er in deze variant rekening mee dat het virus in het najaar opnieuw weer aan terrein wint, en dat maakt dat dit een minder aantrekkelijke periode is om te reizen. Hierdoor blijft het zakelijk reizen in deze variant ook nog wat verder achter dan in variant I.

In beide varianten gaan we er vanuit dat het (late) voorjaar en de zomer relatief goede perioden zijn om te reizen en dat men dat dit jaar echt wil en durft te benutten. Door de zeer grote reislust trekt men er vaak op uit, in eigen land en daarbuiten. In variant I nog wat meer dan in variant II.

Daarnaast tonen beide varianten geen verschil in het reizen vanuit Azië en Oceanië naar Nederland, omdat, vanwege het daar gevoerde zero-case beleid, het niet in de verwachting ligt dat herstel vanuit deze markten in 2022 al zijn intrede doet.

Verwachting verblijfstoerisme in Nederland

Het inkomend verblijfstoerisme zal een groei laten zien ten opzichte van 2021, het is alleen nog de vraag hoe groot deze groei precies uitvalt. Op dit moment verwachten wij dat deze tussen de circa 50 en 90 procent zal liggen.

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2022: verwachting NBTC

Het inkomend toerisme zal in 2022 naar verwachting groeien met +49% tot +91%; voor binnenlands toerisme loopt de verwachting uiteen van +0% naar -7%.

Het aantal gasten in onze logiesaccommodaties zal in 2022 weer verder groeien

Vergeleken met 2021 zal Nederland in 2022 naar schatting tussen de +3,0 miljoen (+ 49%) en +5,7 miljoen (+ 91%) meer buitenlandse verblijfsgasten ontvangen. Zelfs aan de bovenkant van de bandbreedte zitten we nog niet op twee derde van het aantal internationale gasten als in 2019. Wat de binnenlandse markt betreft zal er naar verwachting sprake zijn van tussen de zestigduizend en 1,8 miljoen minder aankomsten van Nederlanders in de diverse logiesaccommodaties in eigen land. Dit is een ontwikkeling die varieert van stabilisatie (0%) tot een daling van 7%, doordat er waarschijnlijk ook weer meer Nederlanders in het buitenland op vakantie gaan. Daarmee komt het totaal voor 2022 3,0 tot 3,8 miljoen gasten hoger uit dan in het afgelopen jaar, maar ligt dit nog 9,9 tot 10,8 miljoen lager dan in recordjaar 2019.

Wereldwijd verwacht men inmiddels niet voor 2024 volledig herstel van de internationale aankomsten

Ter referentie, de wereld toerisme organisatie (UNWTO) gaat in januari 2022 uit van een tweetal scenario's waarbij het aantal internationale aankomsten wereldwijd in 2022 - 50 tot - 63 procent lager ligt dan het aantal internationale aankomsten in het laatste pre-coronajaar 2019. Voor Europa en Amerika is men het meest positief; positiever dan voor de andere continenten. De meeste door de UNWTO geraadpleegde experts verwachten een volledig herstel van het internationaal toerisme niet voor 2024..

Nog meer factoren hebben invloed op de ontwikkeling van het toerisme

Andere factoren

Los van de maatregelen tegen de coronapandemie zijn er ook andere factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van het toerisme wereldwijd en specifiek in ons land. Soms hangen deze echter wel samen met of zijn deze bespoedigd door de intrede van covid-19. Hierna benoemen we deze kort. Sommige factoren hebben een dempend effect op het toerisme (naar Nederland), anderen een stimulerend effect.

- + er is een grote reislust en een hoge vakantie-intentie
- + spaartegoeden zijn gegroeid
- + steeds meer protocollen en certificaten beschikbaar die reizen makkelijker maken en die de kans op (onverwachte) quarantaine verkleinen
- + Floriade 2022

- hoge inflatie en stijgende gas- en olieprijsen; dit leidt onder meer tot oplopende reiskosten
- lage economische groeiverwachtingen (GDP), o.a. door hoge inflatie, grote logistieke problemen en krapte op de arbeidsmarkt
- economische stress bij ondernemers en consumenten, o.a. veroorzaakt door de coronapandemie
- landen die hun grenzen (grotendeels) gesloten houden
- het internationale imago van Nederland in de wijze waarop de coronapandemie hier bestreden wordt
- zakelijke evenementen staan nog onder druk door onzekerheid over de ROI, onder meer door beperkingen (waardoor minder interactie mogelijk is) en lagere bezoekersaantallen

Deze trends zijn daarnaast van belang

Naast bovenstaande factoren zien we ook nog een aantal trends die niet direct een positief of negatief effect hebben, maar waar wel rekening mee gehouden moet worden:

- groeiend aandeel van last-minute boekingen
- consumenten wensen veel flexibiliteit en willen goed geïnformeerd worden
- veranderend consumentengedrag: voorkeur voor *travel close to home*, natuurlijke (landelijke) omgevingen en activiteiten in de open lucht
- een trend naar langere verblijven en hogere uitgaven per verblijf

Bovenstaande factoren en trends hebben we, net als de invloed van de coronapandemie op het toerisme, meegenomen in onze verwachting voor het verblijfstoerisme van Nederland in 2022.

Verwachting naar herkomstmarkt

VERWACHTING VERBLIJFSTOERISME 2022							
ALLE ACCOMMODATIES	Gasten (x 1.000)			2022**			
	2019	2020	2021*	I	Variant +/-	II	+/-
Binnenlands	25.787	20.035	25.900	24.055	-7%	25.840	0%
Inkomend							
<i>Europa</i>	16.051	6.547	5.615	11.035	97%	8.630	54%
- Duitsland	6.175	3.283	2.495	4.755	90%	3.985	60%
- België	2.507	1.102	1.110	2.050	85%	1.590	44%
- Groot-Brittannië	2.402	595	220	840	286%	475	119%
- Frankrijk	963	386	420	640	53%	540	29%
- Overig Europa	4.004	1.181	1.370	2.750	101%	2.040	49%
<i>Amerika</i>	2.181	384	340	575	70%	370	9%
- USA	1.564	266	240	395	64%	255	5%
<i>Azië</i>	1.473	253	230	230	0%	230	0%
- China (incl. Hong Kong)	369	54	35	35	0%	35	0%
<i>overige intercontinenten</i>	424	81	70	80	11%	70	0%
Subtotaal inkomend	20.129	7.265	6.250	11.920	91%	9.300	49%
Totaal	45.916	27.301	32.150	35.970	12%	35.140	9%

* Voorlopige cijfers ** Verwachting 2022 voor binnenlands & inkomend toerisme in twee varianten ivm onzekerheden (afgerond op vijfduizendtallen)

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS, 2022: verwachting NBTC

De belangrijkste herkomstmarkt Duitsland laat naar schatting een groei t.o.v. 2021 zien van +60% tot +90%

Voor de meeste herkomst-landen geldt een groeiverwachting voor 2022

In de verwachting voor de verschillende herkomstmarkten gaan we voor nagenoeg alle markten uit van groei ten opzichte van vorig jaar. De mate van groei varieert. Over het algemeen zijn de verwachtingen voor de buurlanden het meest gunstig, maar ook vanuit andere Europese landen en vanuit het Amerikaanse continent zullen we echt tekenen van herstel gaan zien in de aantallen gasten die we als land vanuit deze markten naar verwachting mogen ontvangen. De behoefte van consumenten om erop uit te trekken is namelijk alleen nog maar weer verder toegenomen. Wel spelen bij het boeken van een reis en de keuze van een bestemming (voorlopig nog) andere criteria een rol als voorheen.

Er zijn twee segmenten die voorop lopen en die als eerste weer een reis boeken als ze daartoe mogelijkheden zien. Dat zijn de segmenten die reizen om familie, vrienden en kennissen te bezoeken en die reizen voor een vakantie. Ook zakelijke reizen zullen weer ondernomen gaan worden, maar hier is men om verschillende redenen toch wat voorzichtiger. Internationale bijeenkomsten houden rekening met lagere deelnemersaantallen dan voorheen. Doordat deze segmenten in de herkomstmarkten in omvang verschillen, heeft dit ook impact op de groeiverwachting per markt.

Reizen van en naar Azië en Oceanië zal in 2022 naar verwachting maar beperkt mogelijk zijn door het in die landen gevoerde zero-case beleid, waardoor reizigers met strenge quarantaineregels te maken krijgen. Hierdoor zal het herstel vanuit deze markten langer op zich laten wachten.

Wellicht gaan er weer meer Nederlanders op vakantie naar het buitenland

In vergelijking met de twee voorbije jaren zullen meer consumenten naar verwachting hun zomervakantie in het buitenland willen gaan doorbrengen. Binnen Europa lijken Zuid-Europese bestemmingen vanwege deonzekerheid erg in trek. Dit is ook de belangrijkste verklaring waarom het binnenlands toerisme in 2022 mogelijk weer een klein beetje kan krimpen ten opzichte van 2021; meer Nederlanders ondernemen in deze variant weer een buitenlandse (zomer)vakantie. Als om welke reden dan ook er toch minder mogelijkheden zijn om naar het buitenland te gaan zal het binnenlands toerisme zich stabiliseren op het niveau van vorig jaar. Vergeleken met de periode van voor covid-19 is de samenstelling van het binnenlands toerisme echter wel wezenlijk anders; er hebben zich veranderingen voorgedaan naar bestemmingen en accommodatietypen.

Visie op het herstel van de zakelijke reismarkt

Herstel zakelijke reismarkt in 2022

Diverse internationale onderzoeken (van o.a. Deloitte en Mc Kinsey) geven aan dat het herstel van de zakelijke reismarkt doorzet in 2022, maar dat het niveau van 2019 nog niet behaald wordt. De zakelijke reismarkt herstelt hierdoor langzamer in vergelijking met de *leisure* reismarkt. Binnen het herstel van de zakelijke reismarkt wordt onderscheid gemaakt tussen de corporate markt en de congresmarkt. In de corporate markt zien we dat bedrijven de reisrestricties nu iets meer loslaten, waar eerder alleen essentiële reizen ondernomen mochten worden. Door de pandemie zijn de reisbudgetten echter wel onder druk komen te staan. Daarnaast zijn er veel onzekerheden waardoor bedrijven nog wel wat terughoudend zijn. De congresmarkt loopt nog achter in herstel in vergelijking tot de corporate reismarkt. Congressen keren langzaam terug naar live of in een hybride vorm. Er is nog veel onzekerheid of de congressen wel door kunnen gaan. Verwacht wordt dat de congressen die live gehouden worden het wel met minder deelnemers moeten stellen. Het reissentiment van deelnemers is ook een belangrijke bepalende factor in het herstel voor de sector.

Oxford Economics heeft voor Europa een verwachting uitgegeven, bestaande uit een positief en negatief scenario. Het positieve scenario gaat uit van snelle versoepeling van maatregelen, snel economisch herstel en een positief reissentiment. In het negatieve scenario zullen maatregelen langer aanhouden, de economie langzaam herstellen, zijn er aanhoudende reisbudget beperkingen en zal men nog een tijd een negatief reissentiment hebben. Op basis van deze scenario's verwacht Oxford Economics voor de zakenreismarkt in het positieve scenario dat de deelnemersaantallen hersteld zullen zijn in 2023. In het negatieve scenario zullen de deelnemersaantallen pas helemaal hersteld zijn in 2026.

In Nederland zien we dat de eerste twee kwartalen van 2022 achterlopen gezien de aanhoudende maatregelen. Er staan voor 2022 weliswaar weer internationale congressen op de planning, maar dit zijn er veel minder dan 2019. Het is daarnaast op dit moment nog vrij onzeker of deze doorgaan of wellicht toch nog geannuleerd of verschoven worden. Ook in Nederland wordt verwacht dat het aantal deelnemers per congres lager zal uitkomen. Men is wel positief gestemd over derde en vierde kwartaal. Mits uiteraard snel verdere versoepelingen voor deze branche worden doorgevoerd.

Toelichting op verwachting verblijfstoerisme 2022

De in dit document gepresenteerde verwachting is tot stand gekomen op basis van beschikbare data en inzichten, aangevuld met kennis van collega's uit de verschillende herkomstlanden. Basis voor de verwachting vormde de data van de Statistiek Logiesaccommodaties (SLA) van het CBS (tot en met november 2021). NBTC heeft allereerst een doorrekening gemaakt voor december 2021 en daarmee voor heel 2021. Daarna heeft NBTC - met de kennis van nu - voor 2022 diverse doorrekeningen op de data gedaan. Rekening houdend met zaken als: de geldende RIVM-richtlijnen, de van kracht zijnde overheidsmaatregelen, fysieke reisbeperkingen als gesloten grenzen, gouvernementele reisadviezen, vaccinatiegraden, quarantaine regels en verplichte testresultaten (het kunnen reizen), reisintentie (de wil om te reizen), vaccinatieprogramma's, indicatoren als GDP, werkloosheid en consumentenvertrouwen, mogelijkheden om te reizen (per trein of vliegtuig), de mate van impact die we in 2020 en 2021 zagen en verwachtingen van relevante derden.

Bij het opstellen van deze verwachting waren dit onze uitgangspunten:

- Reizigers van buiten de EU moeten altijd een negatieve testuitslag kunnen tonen bij het instappen (boarden) of bij controle in Nederland.
- Voor reizigers die in Nederland aankomen vanuit gebieden met een zeer hoog coronarisico is een quarantaineplicht (10 dagen, met een negatieve test kan dit verkort worden tot 5/6 dagen) van kracht. Heeft men de boosterprik meer dan 7 dagen geleden ontvangen dan is men uitgezonderd van deze quarantaineplicht.
- Per 1 juli heeft de Europese Unie een digitaal corona certificaat dat ook in Nederland geldig is. Binnenkort is het ook voor toeristen van buiten de EU die korter dan twee weken in Nederland verblijven mogelijk om een tijdelijk coronatoegangsbewijs (CTB) te verkrijgen.
- Er is nog steeds een Europees inreisverbod van kracht voor reizigers uit gebieden buiten de EU die als hoogrisicogebieden of zeerhoogrisicogebieden worden gezien.
- Verschillende fasen in herstel van segmenten. De segmenten die binnen het toerisme als eerste weer terugkeren zijn het bezoeken van familie, vrienden en kennissen en leisure (vakantie / er even tussenuit).
- Zakelijk herstel zal langer op zich laten wachten. Dit betekent dat landen met een relatief groot aandeel zakelijk harder geraakt worden.

- De verhouding binnen- en buitenlandse gasten in ons land schuift in 2022 weer wat terug, ten gunste van buitenlands.
- Door de 1,5m samenleving is er sprake van minder capaciteit.
- Vakanties krijgen een andere invulling, bepaalde bestemmingen, zoals een natuurlijke / rustige omgeving, winnen aan populariteit.
- Gezondheid & veiligheid(sprotocollen) + communicatie hierover zijn (extra) belangrijk geworden. Mensen willen het risico mijden onverwacht in quarantaine te moeten (op bestemming of na terugkomst thuis).
- Er wordt kort van te voren geboekt en de behoefte aan flexibiliteit is groot.